

46 בחול. רב יוסף אמר, הטעם שבהטמנה בחול אסר אף רבי יוסי, מפני
 47 שמוזו את העפר ממקומו כשבא להטמין את הביצה בחול.
 48 מבררת הגמרא: מאי בינייהו – מהו ההבדל בדין בין רבה לרב יוסף.
 49 מבאר הגמרא: איכא בינייהו – יש חילוק ביניהם בדין הטמנה בעפר
 50 תיחוח – רך מאוד אף בעומק. שלדעת רבה אסור, שגם כאן שייכת
 51 הגזירה שמא יטמין ברמץ. ואילו לדעת רב יוסף מותר, שאין לחוש
 52 שמא יזו עפר ממקומו.
 53 הגמרא מקשה על דברי רב יוסף: מיתיבי, שנינו בברייתא, רבן שמעון
 54 בן גמליאל אומר, מגלגלין – צולים ביצה שבת על גבי גג רותח
 55 שהורתח על ידי החמה, משום שמותר לבשל בתולדות חמה, ואין
 56 מגלגלין ביצה על גבי סיד רותח, שהורתח על ידי האור, משום
 57 שאסור לבשל בתולדות האור. ומקשה הגמרא: בשלמא למאן
 58 דאמר – רבה) שהטעם שרבי יוסי מודה שאסור להטמין בחול הוא
 59 משום גזרה שפא יטמין ברמץ, מובן מדוע מותר כמו כן לגלגל ביצה
 60 על גג רותח, שהרי בזה ליכא למיגור, משום שאינו מטמין. אלא
 61 למאן דאמר – רב יוסף) שהטעם שאסור הוא מפני שמוזו עפר
 62 ממקומו, מדוע התיר רבן שמעון בן גמליאל בגג, ליגור – יגזור כמו
 63 כן בגג שמא יזו עפר ממקומו כדי לכסות את הביצה. מתרצת
 64 הגמרא: תם גג לית ביה עפר, ולכן אין לחוש בזה.
 65 הגמרא מביאה ראייה נוספת לרבה: תא שמע, שנינו במשנה (לעיל אה) **ש**
 66 **מעשה שעשו אנשי טבריא, והביאו סילון של צינן לתוך אמה של**
 67 **תמין וכו', ואסרו עליהם חכמים לעשות כן. ומבואר שאף על פי**
 68 **שחמי טבריא אינם תולדות האור, אלא תולדות חמה, אסרו חכמים.**
 69 **ומבאר הגמרא את ראייתה: בשלמא למאן דאמר – רבה) שהטעם**
 70 **שאסור להטמין בחול הוא משום גזרה שפא יטמין ברמץ, מובן**
 71 **מדוע אסור אף לרבי יוסי להעביר הסילון בחמי טבריא, והיינו משום**
 72 **דקמא – שדומה הדבר להטמנה, שמטמין את המים הצוננים בחמין,**
 73 **אלא למאן דאמר – רב יוסף) מפני שמוזו עפר ממקומו, מאי איכא**
 74 **למימר – מה הטעם שרבי יוסי אסור כאן, והלא חמי טבריא אינם**
 75 **תולדות האור, וגם הגזירה שמא יזו עפר אינה שייכת כאן.**
 76 **דוחה הגמרא: מי סברת, קאי, וכי סבור אתה שהפיקעה שהובא במשנה**
 77 **באנשי טבריא אסיפא קאי – חזר על הסיפא העוסקת בדין חול**
 78 **ואבק דרכים ובהם מודה רבי יוסי ובה המעשה להוכיח שבאופן זה**
 79 **של סילון בחמי טבריא אף רבי יוסי אסור, לדעת רב יוסף אין הדבר**
 80 **כן, אלא ארשא קאי, בה שנינו לא יפקיענה בסודרין, ורבי יוסי**
 81 **מתיר, וחכמים הביאו את מעשה טבריא, והכי קאמרי ליה רבנן**
 82 **לרבי יוסי, כיצד מתיר אתה להפקיע הביצה בסודרים (שהם תולדות**
 83 **חמה, והיא מעשה אנשי טבריא שהעבירו סילון בחמי טבריא.**
 84 **דתולדות חמה הוא, ואמרי להו רבנן. אמר להו רבי יוסי, שהוא –**
 85 **דין חמי טבריא, אינו משום תולדות חמה, אלא משום תולדות האור**
 86 **הוא, שהסיבה שהם חמים היא משום דתלפי – עוברים הם אפיתחא**
 87 **– על ידי פתחו דניהנם ואש הגיהנם מחממת.**
 88 **הגמרא מבאר דין אותו יש ללמוד מהמעשה של אנשי טבריא: אמר**
 89 **רב הסדא,**

1 כל דבר מלוח שפא – שנסרה) בחמין מלפני השבת, שזרין אותו –
 2 מותר לחזור ולשרותו בחמין בשבת, ואין בזה משום בישול, שהרי
 3 כבר נתקן קודם. וכל דבר שלא בא בחמין מלפני השבת, מדיחין
 4 אותו בנתינת חמין עליו בשבת, שאין מתבשל בכך, אולם אין שורים
 5 אותו בהם, שהשרייה מבשלתו. חזין מן הדג הפלית הישן – שנמלח
 6 בשנה שעברה, וקוליים האיכפנין – מין דג מלוח שריו בהדחה
 7 להסיר מלחו במקצת ולרככו, שאותם אסור אף להדיח, משום
 8 שהדחתן בחמין זו היא גמר מלאכתן, שאף שאינו מותר בכך
 9 כבישול גמור יש האוכלים אותם כן ולכן נחשבת הדחתם כבישול.
 10 שמע מינה שבדבר מאכל שיש האוכלים אותו במקצת בישול חל
 11 שם בישול על דרגה זו, והוא הדין לענין גלגול ביצה בצד המיחם,
 12 כיון שיש האוכלים אותה כך נחשב הדבר לבישול וחיוב חטאת.
 13 שנינו במשנה (לעיל אה): ולא יפקיענה – את הביצה) בסודרין שהוחמו
 14 בחמה. ורבי יוסי מתיר, ולא גזר על תולדות חמה.
 15 הגמרא מביאה את דברי המשנה להלן (קמ) כדי לבאר את מחלוקת
 16 חכמים ורבי יוסי. מבררת הגמרא: והא דתנן (ש) נותנין תבשיל
 17 לתוך תבוא שאין בו מים בשביל שיהא שמוזר מן החום, שלא יסריח,
 18 ואת המים היפים – נקיים) הראויים לשתיה הנמצאים בתוך כלי,
 19 בתוך מקוה מים רעים, שאינם ראויים לשתיה, בשביל שיענינו
 20 מחמתם, ואת הצונן – המים הצוננים) בחמה – בשמש בשביל
 21 שיתחמו, ליכא – האם נאמר שמשנה זו שהתירה לחמם את הצונן
 22 בחמה כדעת רבי יוסי היא שנויה, ולא כדעת רבנן, שהרי רק רבי
 23 יוסי מתיר לבשל בתולדות חמה, ואילו חכמים אוסרים.
 24 דוחה הגמרא: אמר רב נחמן, יש לחלק בין בישול בחמה לבין בישול
 25 בתולדותיה ולבין בישול בתולדות האור. לענין דין בישול בחמה
 26 עצמה, כגון לצלות ביצה בחום השמש, דכולי עלמא לא פליגי
 27 דשרי – לדעת כולם מותר, שהרי אין דרך בישול בכך, וכמו כן אין
 28 לחוש שיבואו להתיר לבשל גם באש, שאין בני אדם טועים להחליף
 29 חמה באש. ולענין בישול בתולדות האור, כגון להניח לבשל בתוך
 30 סודר שהוחם מהאש, פליגי עלמא לא פליגי דאסיר – לדעת כולם
 31 אסור מדאורייתא. כי פליגי – במה נחלקו רבי יוסי וחכמים, בבישול
 32 בתולדות החמה, כגון להפקיע ביצה בסודרין שהוחמו מהחמה, וזו
 33 שורש מחלוקתם, מר סבר – חכמים סוברים) גזרינן לאסור לבשל
 34 בתולדות החמה, אמר – שמא יבואו להתיר לבשל גם בתולדות
 35 האור. ומר – רבי יוסי סבר, לא גזרינן לאסור לבשל בתולדות חמה
 36 שמא יבוא לבשל בתולדות האור.
 37 שנינו במשנה (לעיל אה): ולא יטמיןנה – את הביצה) בחול ובאבק
 38 דרכים שהוחמו מהשמש בשביל שחגלה. מקשה הגמרא: וליפלוג
 39 גמי רבי יוסי בהא – מדוע אין רבי יוסי חולק אף כאן להתיר כשם
 40 שהתיר להפקיע בסודרים, והלא שם נתבאר שאינו אסור את הבישול
 41 בתולדות החמה.
 42 מתרצת הגמרא: רבה אמר, לענין הטמנה בחול מודה רבי יוסי
 43 שאסור, גזרה שפא יטמין רעה הווא שהטמינו בחול חם, ויטמין ברמץ
 44 – אפר גחלים חם, שהרי חול ורמץ שניהם דרך הטמנה ומטמינים
 45 בהם כדי לבשל, ומאחר ואסור להטמין ברמץ, אסרו להטמין אף

במשנתנו הסובר שמותר להשתטף בחמין שהוחמו מערב שבת, **האי**
תנא [רבי שמעון] **הוא**, **ותנאי** (תוספתא פ"ד א'), **לא ישתטף אדם כל**
גופו בשבת, בין פתמין אף שהוחמו מערב שבת, ובין בצונן, דברי
רבי מאיר. ורבי שמעון מותר אף בחמין אם הוחמו מערב שבת. רבי
יהודה אומר, פתמין אסור אפילו אם הוחמו מערב שבת, אולם
בצונן מותר. ונמצא שדעת רבי שמעון שמותר להשתטף כל גופו
בחמין שהוחמו מערב שבת, והוא התנא של משנתנו, ולכן מבואר
במשנה שדווקא בהוחמו בשבת אסור, אבל מערב שבת מותר.
רב חסדא מבאר את מחלוקת התנאים בברייתא: אמר רב הסידי,
המחלוקת לענין שטיפה בשבת בחמין שהוחמו מערב שבת, היא
דווקא אפילו שנוטל מים בפלי ורוחץ את עצמו, שבזה אסרו רבי
מאיר ורבי יהודה, משום שהרואה אותם בכל יומא אומר שהוחמו היום,
ומוכח הדבר שהם תולדות האש, ויבוא לחמם בשבת, אכל באופן
שרוחץ במים הנמצאים בפךקע, כגון באמבטאות של מרחצאות] ואף
שהן חמי האורן, לדברי הפל מותר, ואין לגזור בהם שמא יבואו
מחמת כן לחמם בשבת.
מקשה הגמרא: והא מעשה דאנשי מבריא שהעבירו סילון של צונן
בתוך אמה של חמין, בפךקע הוה, ואסרי להו רבנן, ומוכח שאף
בקרע הם אוסרים, ואם כן קשה על רב חסדא, שאמר שבקרע
לדברי הכל מותר. הגמרא חוזרת בה ומביאה את דברי רב חסדא
באופן אחר: אלא אי איתמר הכי איתמר – מה שנאמר בשם רב
חסדא בביאור המחלוקת, על כרחך שכך נאמר, המחלוקת לענין
רחיצה בשבת בחמין שהוחמו מערב שבת, אינה אלא לענין רחיצה
בפךקע, שבזה התיר רבי שמעון, שאין לגזור בהם שמא יבואו מחמת
כך לחמם בשבת. אכל רחיצה בפלי לדברי הפל אסור, שהרואה
אומר שהוחמו היום, ויבוא לחמם בשבת.
אמר רבה בר בר חנה אמר רבי יוחנן, הלכה כרבי יהודה שמתיר
להשתטף בצונן ואוסר בחמין. מבררת הגמרא: אמר רבי יוסף
לרבה בר בר חנה, האם דבר זה בפירושו שמיע לך – שמעת כן מרבי
יוחנן, או שלא שמעת ממנו בפירושו את הדבר, אלא מקבל לא – מכלל
דבר ששמעת ממנו שמיע לך.
שאל רבה בר בר חנה את רב יוסף: מאי בללא – היכן נאמרו דברי
רבי יוחנן שמכללם יכול הייתי לשמוע שהלכה כרבי יהודה. משיב לו
רב יוסף: יכולת ללמוד כן ממה דאמר רב תנחום אמר רבי יוחנן
אמר רבי ינאי אמר רב, בכל מקום שאתה מוצא שנים הלוקין
ואחד מבריע ביניהם, הלכה כדברי המבריע, חוץ מהחלוקת
לענין קולי ממלגיות (לעיל בטו). שאף על פי שרבי אליעזר מחמיר
ורבי יהושע מיקל ורבי עקיבא מבריע, אין הלכה כדברי רבי
עקיבא המבריע, והטעם ששם אין הלכה כהמבריע, חדא משום דרבי
עקיבא תלמיד של רבי אליעזר ורבי יהושע הוא, ואין הכרעת
תלמיד נחשבת 'הכרעה'. ועוד טעם, דהא – שהרי

מעשה שעשו אנשי מבריא שהעבירו סילון של צוננים בתוך חמי
טבריא מבעוד יום, ואסרי להו רבנן אף על פי שהתחממו ממילא,
למדנו שבמלה – נאסרה הממנה בדבר המוסף הכל, ואפילו
מבעוד יום אסור להטמין.
אמר עולא, הלכה פאנשי מבריא, שמותר להעביר סילון של צוננים
בתוך חמי טבריא מבעוד יום, שיתחממו בשבת. אמר רבי יהודה, רב נחמן,
כבר תכרינהו [– שברו] אנשי מבריא לסילונייהו [– את הסילונים
שעשו] לאחר שאסרו עליהם חכמים לעשות כן, שחזרו בהם, ובדאי
אין הלכה כסברתם הראשונה.
שינוי במשנה (לעיל לת): מעשה שעשו אנשי מבריא והביאו סילון של
צונן לתוך אמה של חמין, אמרו להם חכמים שאסור לעשות כן, ואם
היה הדבר בשבת, דינם כחמין שהוחמו בשבת, ואסורין ברחיצה
ובשתיה. ואם ביום טוב, דינם כחמין שהוחמו ביום טוב, ואסורין
ברחיצה ומותרין בשתיה. מבררת הגמרא ומקשה: מאי רחיצה – איזו
היא הרחיצה שנאסרה במים שהוחמו בשבת, אילימא רחיצת כל
גופו, אלא מכאן נדייק שדווקא חמין שהוחמו בשבת הוא דאסורין,
הא חמין שהוחמו מערב שבת מותרין לרחוץ בהם כל גופו,
ותנאי, חמין שהוחמו מערב שבת, למחר בשבת רחיצת פהו פניו
דיי ורגליו, אכל לא כל גופו, משום גזירת מרחצאות. הרי שרחיצת
כל גופו אסורה אפילו בחמין שהוחמו מערב שבת.
ממשיכה הגמרא לברר: אלא על כרחך נפרש שהרחיצה שנאסרה
בחמין שהוחמו בשבת היינו אפילו רחיצת פניו ורגליו אם כן,
אימא – אמור וברא את הסיפא של המשנה, אם היה הדבר ביום
טוב, דין המים הוא פתמין שהוחמו ביום טוב, ואסורין ברחיצה
ומותרין בשתיה. ומבואר שחמין שהוחמו ביום טוב אסורים ברחיצה,
ולהבנת הגמרא עתה, הכוונה (אפילו) לרחיצת פניו ידיו ורגליו, אם
כן קשה לימא תנן סתמא – האם נאמר ששינוי סתם משנה כבית
שמאי, דתנן (ביצה כא), בית שמאי אומרים, לא יחם אדם ביום טוב
חמין לצורך רחיצת פניו ידיו ורגליו, אלא אם כן ראוין לשתיה,
כלומר שחימם אותם לצורך שתיה, ואז יכול לרחוץ בהם פניו ידיו
ורגליו. ובית הלל מותרין לחמם מים ביום טוב אף לצורך רחיצת פניו
ידיו ורגליו. ואם כוונת המשנה לרחיצת פניו ידיו ורגליו, נמצא
שהסיפא נשנתה כדעת בית שמאי האוסרים לרחוץ רגליו בחמין
שהוחמו ביום טוב לצורך רחיצה בלבד, ואי אפשר לומר כן, שהרי
אין הלכה כבית שמאי.
מיישבת הגמרא: אמר רב איקא בר הנניא, מה ששינוי במשנה
שחמין שהוחמו בשבת אסורים ברחיצה, להשתטף פהו כל גופו
עסקינן – שנתון מים על כל גופו ושוטפו ברחיצה, ובה אסרה
המשנה בחמין שהוחמו בשבת, אבל אם הוחמו מערב שבת מותר.
וביאר הסיפא לענין יום טוב הוא כך, אם היה הדבר ביום טוב, הרי
הם כחמין שהוחמו ביום טוב ואסורים בשטיפת כל גופו. והתנא